Biblioteca națională a Republicii Moldova
Exemplar legal Moldova

SĂPTĂMÎNAL
SOCIAL – POLITIC
ȘI CULTURAL– PEDAGOGIC

Fáclia

Gazeta apare din 1954
Nr. 14 (2297)
Vineri, 3 APRILIE 1992
Prețul 1 rub.

MINISTERUL ȘTIINȚEI
ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

ORDIN

despre îndeplinirea Decretului Președintelui Republicii din 28 martie 1992

Conform Decretului Președintelui Republicii Moldova "Cu privire la declararea stării excepționale pe intreg teritoriul Republicii Moldova" și dispoziției Guvernului Republicii Moldova din 30 martie 1992, nr.83-d emit ordinul

ORDIN:

A stabili programul de lucru al conducerii ministerului intre orele 8.00 și 22.00. Directorii de serviciu și oficii vor avea programul de lucru de la 8.00 și 20.00.

A stabili zilele de simbătă și duminică drept zile lucrătoare fără compensații pentru lucrătorii ministerului și ai instituțiilor de învățămînt și educație de importanță republicană.

A organiza în cadrul ministerului serviciul de dejurnent conform anexei.

Conducătorii instituțiilor de învățămînt vor publică:

să ia act de prevederile Decretului Președintelui Republicii din 28 martie 1992;

să se aducă la cunoștință cadrele didactice din republică conținutul documentului menționat și să planifice activități concrete de realizarea celor preconizate;

împreună cu organele de autoadministrare locală să acționeze în vederea soluționării problemelor privind cazarea, alimentarea și incadrarea elevilor din familiile refugiaților în procesul de instruire și educație în instituțiile de învățămînt respective;

să contribuie la soluționarea problemelor apărute în cimpul muncii a cadrelor didactice refugiate din zona de conflict.

Cadrele didactice din instituțiile de învățămînt să desfășoare activitatea pedagogică, respectînd regimul de muncă stabilit de condițiile excepționale speciale locale.

Relațiile se vor ține la telefoanele: 23-33-35-19; 23-44-50; 23-27-07; 23-30-42.

Responsabilitatea de indeplinirea prezentului ordin mi-o asum personal.

Ministru,
N.Matcaș.

POVARA BUNĂTĂȚII NOASTRE

Așa ne este soarta noastră, a moldovenilor, să facem bine toată viața, iar ca răsplată să fim mereu batjocoriți, înjosiți și bătuți. Nici un alt popor n-a suferit așa înjosire pe care o suferim noi. Oare de ce un popor atît de pașnic, muncitor, cinstit și bun la inimă să sufere înjosire atîta amar de vreme?

Oare nu cumva din cauza bunătății noastre? Estonienii, cu o populație mai bine de un milion, au putut să-și apere demnitatea de nație și nu s-au lăsat înjosiți cei 50 de ani de ocupație străină. Noi am suferit și suferim din cauza că am stat tot timpul cu capul plecat, călăuzindu-ne de blestematul proverb: "Capul plecat sabia nu-l taie". "Eliberatorii" au înțeles starea noastră de umilință și supunere și și-au făcut de cap cum au vrut. I-am primit cu brațele deschise, cu pîine și sare, cum se cuvine la moldoveni, dar ei ne-au scuipat în față, batjocorindu-ne. Au venit aici cu traista în băț toți leneșii, aventurierii, hoțomanii, carieriștii, dementii, aroganții și pungașii înclinați la hoții și beții, desfrîu moral, adică, pleava societății ruse. Pentru că adevărații ruși care își iubesc țara, popor talentat, cinstit, sociabil și primitor, nu-și pot lăsa casa și baștina. Adevărații ruși stau acasă la baștina lor strămoșească pe care au apărat-o cu propria lor viață de la invazia străină. La noi au venit lepădăturile societății ruse, dornice de aventuri și jafuri. Ei au venit nepoftiți și o fac pe stăpînii. În secolul trecut Visarion Belinski îi invidia pe nepoții și strănepoții, cărora le e sortit să vadă Rusia în 1940 stînd în fruntea lumii civilizate. El avea în vedere harnicul și talentatul popor rus, nu pungașii de azi de la Tiraspol. Cu părere de rău, nu s-a întîmplat așa ceva pentru că acești strănepoți haini, pleava societății ruse au venit la Tiraspol nu cu scopuri civilizatoare, ci pentru jaf și nimicire a populației locale. Lor nu le convine, că noi, moldovenii, ne-am declarat independența de Stat, suveranitatea, limba națională în locul rusificării forțate, drapel și stemă tradițională. Nu le convine pentru că în 1944 dînd buzna aici au introdus în mod obraznic și forțat limba rusă, au pus mîna pe toate posturile chee, și au început o campanie criminală de oprimare și nimicire a populației locale, corupție de mari proporții și jaf ca la drumul mare.

Ei au înțeles bine că pentru a nimici orice încercare de rezistență din partea populației băștinașe, față de politica criminală de jaf, au fost chibzuite bine în birorile fostului comitet central al partidului comunist, iar apoi realizate campaniile de înfometare din 1946, deportările în masă ale oamenilor nevinoveți din 1949, masacrarea intelectualității locale. Hoțomanii veniți din fundul Rusiei se purtau (și se mai poartă în modul cel mai obraznic și pînă acuma) ca la ei acasă, dictînd și impunînd cu forța populației locale voința lor. Orice încercare de reproș era curmată imediat. Chiar pentru o floare pusă la monumentul lui Ștefan cel Mare, ori cel al lui Mihai Eminescu erau deschise dosare penale cu o atestare misterioasă "pentru naționalism". Chiar pentru că vorbeai la vreo adunare în limba moldovenească erai numit naționalist.

Natural că în condițiile independenței, cînd interesele securității statului cer să fie numiți la posturile chee oameni devotați poporului nostru, elementele coruptive obișnuite să dicteze, să domnească și să fure, nu se împacă și opun o rezistență nebună,implicînd în conflict o parte de populație. Formînd așa-zisa gardă transnistriană și invitînd aici o parte din cazacii de pe Don, dementul Smirnov și bacanta Andreeva au declanșat o adevărată campanie de genocid și nimicire a moldovenilor, numai pentru că sînt moldoveni și vorbesc moldovenește. Pentru a-i da acestei "republici" fantome un caracter "național" i-au introdus în așa-zisul guvern pe mancurții Maracuța și Caraman, care și-au vîndut neamul și țara de dragul unor planuri proimperiale fabricate în birourile fostului PCUS, și care sînt susținute de forțele agresive din centru.

Pe Smirnov, Andreeva, Maracuța, Caraman nu-i interesează soarta poporului moldovenesc. Ei folosesc frazeologia despre "drepturi" moldovenilor numai ca paravan în dosul căruia caută să-și realizeze planurile lor criminale de a transforma Moldova într-o colonie unde hoțomanii rusofoni ar duce o viață fericită pe spinarea poporului nostru. De acea ei nu cedează, pentru că nu pot să se reîntoarcă la casele și baștina lor, pentru că prin acțiunile lor au pătat cinstea și onoarea poporului rus.

Și adevărații ruși nu le vor ierta acest păcat. Bandiții de la Tiraspol nu se pot împăca cu ideea pierderii situației privilegiate pe care au avut-o pînă acuma - case luxoase, vile, limuzine, petreceri pompoase, comportare disprețuitoare față de băștinași.

Aceștia sînt niște lifte păgîne lipsite de o cultură elementară, care n-au nici nume, nici onoare, nici Patrie.

Vasile GAJOS,
profesor universitar.

NIMIC MAI SCUMP DECÎT DEMNITATEA PATRIEI

O lume întreagă știe că Republica Moldova în frunte cu Președintele ei dl Snegur a vrut pace și numai pace. Căci de război mor oamenii și în primul rînd tinerii - floarea poporului - iar eu ca medic simt adînc acest lucru.

O lume întreagă știe că noi de la bun început am înțeles că trebuie adoptat dialogul cuvintelor, dar nu dialogul armelor. Exemple elocvente în acest sens avem destule în ultima vreme: Afganistan, Carabah, Jugoslavia. Președintele Snegur a depus eforturi supraomenești ca orice conflict cu separatiștii transnistrieni să fie rezolvat prin dialogul cuvintelor de pace.

Dar o lume întreagă tot atît de bine știe, că ceea ce se întîmplă azi în Transnistria nu este o divergență etnică, ci este o crudă rebeliune a comuniștilor, este actul de agonie a celui mai odios imperiu din lume - imperiul totalitar rus. Acest imperiu a pierdut țările baltice și acum vrea să-și ia revanșa în Moldova. Despre asta vorbește și azi felul cum e tratată Republica Moldova în ziarele din Moscova, și mai ales de către canalul nr.1 al companiei de televiziune "Ostankino", tot de la Moscova. De altfel noi mai și plătim banii munciți pentru "Ostankino" - chipurile e un canal pentru întreaga C.S.I., - dar de fapt drept "răsplată" sîntem batjocoriți cu îngîmfare imperială.

Eu îi rog pe toți oamenii iubitori de patria noastră Moldova să susținem din răsputeri acum la o oră de grea cumpănă pe dl Președinte Snegur, să susținem autoritățile care s-au apucat, după atîta răbdare, să treacă la acțiuni mai ferme pentru a restabili legalitatea în țară și să alunge toți mercenarii și bandiții care terorizează statul Moldovei recunoscut de o lume întreagă, membru al ONU.

Dacă azi nu vom susține energic republica pentru a curăți Transnistria de cazaci și alți bandiți, mîine vom avea cazaci și în Basarabia, și ei vor face ceea ce dorește liderul fasciștilor ruși Jirinovski - o gubernie rusească.

Ca vicedecan, aș vrea să-mi exprim nădejdea în eroismul tineretului studențesc, cu care lucrez cot la cot în fiecare zi în aulele universitare. Masele de studenți ard de dorința de a vedea cît mai repede operată această tumoare canceroasă, ce o prezintă separatismul transnistrian. Și sînt gata să-și pună la contribuție această ardoare, toate forțele lor tinerești, să-și apere Patria scumpă în integritatea ei, să-i apere demnitatea.

Victor PÎNTEA,
vicedecan al facultății de medicină generală 1, Universitatea de Medicină din Chișinău.

SĂ PUNEM CAPĂT VANDEEI TRANSNISTRIENE!

Urmărind cu atenție evoluția evimentelor din Transnistria, am ajuns vingerea fermă că decretul prezidențial ritor la introducerea stării de excepție st emis atunci, cînd s-au epuizat toate rturile de a aplana situația pe calea ativelor. Discuțiile nesfîrșite cu niște oane dogmatizate de tipul celora care, spusele lui M.Eminescu, le stă mintea loc, au devenit imposibile. Logica șurării evenimentelor din Transnistria ecursul a doi ani și jumătate dictează petuos necesitatea de a face ordine propria noastră casă, de a curma jocul lic al unor forțe retrograde de factură alitaristă, ce caută să pună stăpînire cap de pod pentru a restaura vechile tructuri imperiale în fosta Uniune.

igur că adevăratele lor scopuri sînt ate prin declarații demagogice, scoase din vechile arsenale imperiale: românofobia, intimidarea minorităților naționale cu represiuni ce ar urma din partea "naționaliștilor" etc. Toate acestea se petrec în condițiile unei lipse totale, în raioanele transnistriene, de informație obiectivă și a tensionării unei stări de psihoză antiromânească.

Sarcina noastră primordială e mai complicată, cred eu, decît ar fi în aparență. Nu mă îndoiesc că sîntem în stare să înlăturăm de la putere pe puciștii de la Tiraspol, să dăm riposta cuvenită forțelor intervenționiste. Dar victoria noastră nu va fi totală, dacă nu vom cuceri inimile concetățenilor noștri de acolo, nu-i vom scoate din mregele acelei vandee, în care ei au fost aruncați de forțele proimperiale. Cu alte cuvinte, se petrece același proces, ca și în provincia franceză Vandeea, unde în timpul Marii Revoluții Franceze, țăranii amăgiți și intimidați de roialiștii susținuți de Anglia, au ridicat armele împotriva poporului revoluționar. De atunci cuvîntul vandeea a devenit un termin comun pentru a numi rebeliunile reacționare ce duc spre regresul societății. Încă nu e tîrziu ca și cuvîntul "Transnistria" să nu capete un asemenea sens negativ. Pentru aceasta e necesar, mi se pare, să fim chibzuiți în acțiuni, mai diplomați în contactele noastre cu oamenii de rînd, de acolo, să lucrăm cu ei fără a ne cruța forțele.

E vorba de o datorie sfîntă în numele demnității noastre naționale. E paradoxal faptul, că acum la sfîrșitul secolului 20 confrații noștri transnistrieni se află în fața pericolului de a pierde tot, ce au păstrat cu sfințenie din tată în fiu în decursul veacurilor: limba maternă, conștiința de neam.

Aș dori să mai adaog că, studiind în arhivele din Moscova izvoarele plaiului nostru natal din epoca medievală, am descoperit multe documente autentice, inclusiv recensăminte ale populației din Transnistria, care ne mărturisesc, că anume moldovenii au fost acei, care încă de prin secolul 16 au tras prima brazdă în pămîntul înțelenit de pe malul stîng al Nistrului, pustiit de hoardele tătare. Încă două secole în urmă, la momentul includerii acestor meleaguri în Imperiul Rus, ei alcătuiau majoritatea populației, locuind împreună cu ucraineni, ruși, bulgari, germani, armeni și evrei. Ei toți au avut de suferit de pe urma asupririi țariste și a teroarei totalitariste, ei au același drept la libertate. A sunat clopotul deșteptării! Să le ajutăm compatrioților noștri transnistrieni de toate naționalitățile să-i audă sunetul, să-i înțeleagă mesajul.

Demir DRAGNEV,
șeful secției de istorie medie a Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Republicii Moldova, cadidat în istorie.